

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«Затверджено»
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
від « 4 » 11 2022р.
протокол № 3
Голова групи Чугай А.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНО - ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Спеціальність: 101 «Екологія»
Ступень вищої освіти - бакалавр

Рік підготовки - 4
Семестр 8
Кількість тижнів 3 (120ак.год.)
Залік диф.
Кредитів – 4

Затверджено на
на засіданні кафедри
екологічного права і контролю
протокол № 3
" 17 " 10 2022 р.
ТВО зав. кафедрою
Владимирова О.Г.

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма переддипломно-виробничої практики для студентів, які навчаються за спеціальністю 101 «Екологія», ступень вищої освіти - бакалавр.

Розробник: Тимощук Марина Олександрівна, ст.викладач кафедри екологічного права і контролю ОДЕКУ.

ВСТУП

Переддипломно-виробнича практика студентів денної форми навчання, що проходять підготовку за спеціальністю 101 «Екологія» може проводитися на базі:

- міжрегіональних і територіальних органів Державної екологічної інспекції;
- місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування;
- науково-дослідницьких установ, які займаються проблемами охорони довкілля та природокористування;
- підприємств і організацій.

Практика проводиться протягом 3 тижнів.(120 академічних годин).

Переддипломно-виробнича практика є складовою частиною навчального процесу і проводиться з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань, здобуття виробничих навичок зі спеціальності, досвіду самостійної роботи, придбання студентами умінь аналізувати діючі документи стосовно головних завдань державного і відомчого контролю щодо дотримання законодавства з охорони природи і раціонального природокористування, збору вихідної інформації для написання кваліфікаційної роботи, адаптування студента у трудовому колективі.

Переддипломно-виробнича практика проводиться в межах діючих стандартів вищої освіти.

Переддипломно-виробнича практика повинна сформувати у студента професійні навички, вміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи у виробничих умовах через виконання різноманітних робіт, які відповідають майбутній професійній діяльності.

Для успішного виконання програми практики студенти повинні ретельно вивчити всі чинні порадики та інструкції.

Компетенції щодо вирішення проблем і задач соціальної діяльності, інструментальних і загальнонаукових задач такі:

фахові (за стандартом)

K22	Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища
K23	Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі
K24	Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління
K26	Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства
K27	Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами
K29	Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання

Фахові (за програмою)

K32	Здатність оцінити наслідки і перспективи урбанізації та принципи роботи міських систем
K35	Здатність використовувати знання про гідрологічні, гідрохімічні, гідроекологічні процеси

Студенти можуть самостійно, за узгодженням завідувача кафедри екологічного права і контролю та проректора з навчальної роботи, обирати для себе місце проходження переддипломно-виробничої практики. Між університетом і базою практики (підприємствами, організаціями, установами будь-якої форми власності) завчасно укладається договір на проведення переддипломно-виробничої практики.

Бази переддипломно-виробничої практики докладають зусиль для забезпечення відповідної організації умов проходження практики.

Перед початком переддипломно-виробничої практики керівники кваліфікаційної роботи повинні видати студенту завдання на дипломну роботу, затверджене завідуючим кафедрою, причому, завдання на дипломну роботу одночасно є індивідуальним завданням на переддипломну частину практики.

Безпосереднє керівництво студентами в період переддипломно-виробничої практики здійснюють керівники практики від підприємства.

У процесі підготовки до практики та під час її проходження студент повинен ознайомитися з програмою практики, видами робіт, які він буде виконувати, спеціальною літературою і набути необхідних виробничих навичок зі спеціалізації. Студент зобов'язаний виконувати всі вказівки керівника від бази практики; забезпечити високу якість робіт, які він виконує; суворо дотримуватись правил техніки безпеки; систематично вести щоденник практики; виконувати правила трудової дисципліни; проводити необхідні спостереження; брати участь в усіх видах робіт, у тому числі і спостереженнях, здійснювати збирання матеріалів щодо написання дипломної роботи.

Після закінчення практики студент повинен надати на кафедру щоденник переддипломно-виробничої практики та звіт про проходження практики.

Перед відбуттям студентів на практику керівник практики від кафедри проводить нараду, на якій ознайомлює студентів з програмою практики, вимогами і завданнями, що стоять перед ними протягом її проходження, надає кожному студентові необхідну консультацію з організаційних і методичних питань, формує індивідуальні завдання додатково до програми, проводить інструктаж з техніки безпеки, повідомляє студентів про систему звітності з переддипломно-виробничої практики.

Установи та підприємства, в яких студенти проходять практику, зобов'язані: забезпечити студентам безпечні умови праці на кожному робочому місці, проводити обов'язковий інструктаж з охорони праці та

техніки безпеки, створити належні умови для успішного виконання програми практики та індивідуальних завдань; після закінчення практики надати характеристику роботи студента і якості підготовленого ним звіту та оцінити роботу студента за чотирьох бальною системою (незадовільно, задовільно, добре, відмінно).

Цілі та завдання практики

Метою переддипломно-виробничої практики студентів є: закріплення та поглиблення набутих теоретичних знань зі спеціальних дисциплін; закріплення та урізноманітнення виробничих навичок, які набуті за час проходження навчальних практик; адаптування студента в трудовому колективі, надання можливості зібрати необхідні матеріали для написання дипломної роботи.

Завданням практики є збирання та обробка вихідних матеріалів, в тому числі і літературних джерел для дипломної роботи, яку буде виконувати студент чи в якій буде брати участь (проведення екологічних досліджень, розрахунків різних показників, тощо); залучення студентів до громадської роботи в трудових колективах.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

I. Проходження практики у міжрегіональних і територіальних органах Державної екологічної інспекції (ДЕІ)

Перелік питань практики:

1. Структура міжрегіонального і територіального органу ДЕІ, де проходить практика.
2. Основні завдання та обов'язки відділу де проходить практика.
3. Промисловий потенціал та антропогенне навантаження підконтрольного міста (району) територіальному органу ДЕІ.
4. Перелік та зміст нормативно-правових документів, які застосовуються в практичній діяльності організації.
5. Перелік комп'ютерних програм, які застосовуються організацією для практичної діяльності.
6. Умови та порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства.
7. Ознайомлення з методиками розрахунку збитків, які можуть бути заподіяні навколишньому природному середовищу в наслідок порушення природоохоронного законодавства.
8. Контроль за виконанням природоохоронного законодавства під час транспортування, зберігання та застосування отрутохімкатів, гербіцидів, пестицидів та мінеральних добрив.

9. Контроль за знешкоджуванням, утилізацією і сховом небезпечних промислових відходів.
10. Організація та порядок проведення екологічного контролю на держкордоні (за наявності підрозділу на базі практики).
11. Міжнародні конвенції щодо скорочення викидів в оточуюче середовище.
12. Інструментальний контроль викидів та скидів шкідливих речовин в оточуюче середовище.
13. Порядок роботи з пропозиціями, заявами та скаргами громадян.
14. Структура служби з охорони праці.
15. Функціональні обов'язки керівника відповідального за охорону праці.
16. Зміст інструктажів з охорони праці.
17. Головні порушення природоохоронного законодавства (по окремих ресурсах).

II. Проходження практики в науково-дослідній установі

Перелік питань практики:

1. Основні завдання та обов'язки установи де проходить практика.
2. Структура установи.
3. Промисловий потенціал та антропогенне навантаження міста (району) де проходить практика.
4. Перелік та зміст нормативно-правових документів екологічного напрямку, які застосовуються в практичній діяльності установи.
5. Перелік та зміст комп'ютерних програм, які використовуються в установі.
6. Науково-дослідницькі роботи природоохоронного напрямку, їх зміст.
7. Практична участь у виконанні одної із науково-дослідницьких робіт (по узгодженню з керівником практики).
8. Знайомство з науковими звітами відділу, де проходить практика.
9. Основні положення економічного механізму природокористування.
10. Міжнародні акти за напрямом діяльності установи.
11. Структура служби з охорони праці.
12. Зміст інструктажів з охорони праці.
13. Складання переліку літературних джерел за темою дипломної роботи.

III. Проходження практики на підприємстві

Перелік питань практики:

1. Від діяльності, перелік продукції підприємства.
2. Структура підприємства.
3. Потужність підприємства.
4. Наявність природоохоронної діяльності, природоохоронних програм, їх зміст.

5. Наявність в структурі підприємства природоохоронних підрозділів.
6. Наявність в структурі підприємства промислової лабораторії.
7. Характеристика поводження з відходами на підприємстві.
8. Еколого-економічні показники підприємства.
9. Впровадження на підприємстві системи екологічного управління.
10. Проведення екологічних аудитів на підприємстві, їх мета та результати.

КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№ п\п	Вид роботи	Кількість днів
1	Прибуття на базу практики. Оформлення і отримання перепустки, інструктаж з техніки безпеки та охорони праці	1
2	Виконання виробничих завдань на робочому місці	5
3	Збирання матеріалів для написання дипломної роботи. Виконання індивідуального завдання	5 4
4	Оформлення звіту про практику	2
5	Затвердження звіту про практику керівником практики від бази практики, повернення літератури, майна установи, перепустки тощо.	1

Керівник бази практики може вносити зміни у графік роботи студента, за необхідністю.

При проходженні практики студент вивчає літературу щодо питань, наведених в завданні практики.

При проходженні переддипломно-виробничої практики студент виконує індивідуальне завдання у вигляді написання першого розділу дипломної роботи і складання каталогу літературних джерел за темою дипломної роботи.

Виходячи із специфіки роботи бази практики керівник практики може вносити зміни у програму практики або давати студенту додатково до програми конкретні індивідуальні завдання, які записуються у щоденнику проходження практики. Студент повинен користуватися навчальною, методичною і науковою літературою, яка була рекомендована при виконанні окремих завдань.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час практики студенти повинні дотримуватися встановленого розпорядку дня та вести щоденник практики.

Під час практики за кожним студентом закріплюється окремий керівник практики. Контроль за виконанням програми практики поділяється на

поточний та підсумковий.

Поточний контроль включає нагляд за діяльністю студентів з боку керівника практики; контроль за виконанням окремих розділів програми практики. В щоденник практики заносяться всі відомості про виконану протягом дня роботу. Керівник практики контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів та завіряє його особистим підписом.

На закінчення практики студент повинний скласти звіт про практику, який є формою підсумкового контролю.

По закінченні практики керівник складає на студента характеристику, в якій відзначаються строки початку та закінчення практики, усі види робіт, рівень теоретичних та практичних знань за спеціальними дисциплінами та ступінь готовності студента до самостійної роботи, дотримання студентом трудової дисципліни. В характеристиці практика оцінюється за чотирьох бальною системою з урахуванням відношення студента до роботи, змісту та оформлення звіту, участі в громадському житті колективу.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Після закінчення терміну переддипломно-виробничої практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Загальна і типова форма звітності студента за переддипломно-виробничу практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником переддипломно-виробничої практики від бази практики.

Звіт з переддипломно-виробничої практики має містити характеристику бази практики та відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформлюється звіт за відповідними методичними вказівками кафедри з обов'язковим урахуванням державних стандартів щодо оформлення документації. Приблизний обсяг не менш 25 сторінок. Звіт бажано ілюструвати малюнками, схемами, картами, таблицями та іншими матеріалами. Звіт повинен містити каталог літературних джерел за темою дипломної роботи.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Звіт з переддипломно-виробничої практики (з диференційованою оцінкою) захищається студентом перед комісією, яка призначається завідувачем кафедри. Комісія приймає захист звітів студентів протягом перших десяти днів після закінчення переддипломно-виробничої практики. Оцінка за переддипломно-виробничу практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.

При захисті звіту про переддипломно-виробничу практику береться до уваги виконана робота, зміст звіту, його оформлення, відповідь на запитання

та оцінка керівника практики.

Комісія оцінює звіт згідно критеріїв оцінки результатів переддипломно-виробничої практики наведених у табл.1 .

Таблиця 1 - Критерії оцінки результатів переддипломно-виробничої практики

	Максимальна кількість балів
Оцінка керівника бази практики	5
Оформлення звіту	5
Зміст звіту	20
Захист звіту	20
Максимальна сума балів (Інтегральна оцінка)	50

Таблиця 2 Шкала оцінювання за ECTS та її відповідність шкалі університету

За шкалою ECTS	За національною системою	Сума балів	За системою університету (в процентах)
A	5 (відмінно)	45,0 – 50,0	90 – 100
B	4 (добре)	41,0 - 44,5	82 – 89,9
C	4 (добре)	37,0 – 40,5	74 – 81,9
D	3 (задовільно)	32,0 – 36,5	64 – 73,9
E	3 (задовільно)	30,0 – 31,5	60 – 63,9
FX	2 (незадовільно)	17,5 – 29,5	35 – 59,9
F	2 (незадовільно)	0,5 – 17,0	1 – 34,9

Студенту, який не виконав програму переддипломно-виробничої практики без поважних причин, може бути надано право проходження переддипломно-виробничої практики повторно за власні кошти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991р. №1264- XII. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-вр>.

2. Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: Закон України від 8.06.2000р. №1809-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-вр>

3. Про відходи: Закон України від 5.03.1998р. №187/98-ВР//База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр>

4. Про управління відходами: Закон України від 20.06.2022р. №2320-IX. //База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20>

5. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992р. №2707-ХІІ // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-вр>.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984р. №8073-Х. . // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-вр>.

7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5.04.2007 р. № 877-V. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-вр>.

8. Лоева і.Д., Тимошук М.О., Грудев П.Х. Екологічний контроль: конспект лекцій. ОДЕКУ. Одеса. 2018. //eprints.library.odeku.edu.ua./608/

Посилання на електронні ресурси ОДЕКУ:

1. Електронна бібліотека ОДЕКУ: www.library-odeku.16mb.com
2. Репозитарій ОДЕКУ: <http://eprints.library.odeku/edu.ua>